

Βρυξέλλες, 9 Δεκεμβρίου 2022
(OR. en)

15134/22

SOC 646
EMPL 448
ANTIDISCRIM 115

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Αποδέκτης: Αντιπροσωπίες

αριθ. προηγ. εγγρ.: 14495/22

Θέμα: Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την ένταξη των ατόμων με αναπηρία στην αγορά εργασίας

Διαβιβάζονται συνημμένως στις αντιπροσωπίες τα συμπεράσματα του Συμβουλίου για το ανωτέρω θέμα, όπως εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο EPSCO κατά τη σύνοδό του που πραγματοποιήθηκε στις 8 Δεκεμβρίου 2022.

Συμπεράσματα του Συμβουλίου

σχετικά με την ένταξη των ατόμων με αναπηρία στην αγορά εργασίας

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ΟΤΙ:

1. Η Ευρωπαϊκή Ένωση εδράζεται στις αξίες της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και είναι προσηλωμένη στην καταπολέμηση των διακρίσεων, μεταξύ άλλων, λόγω αναπηρίας, σύμφωνα με τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Η ΕΕ έχει επίσης δεσμευτεί να προωθήσει υψηλό επίπεδο απασχόλησης.
2. Στον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων (ΕΠΚΔ), που διακηρύχθηκε από κοινού από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή το 2017, δηλώνεται ότι κάθε άνθρωπος έχει δικαίωμα σε ίσες ευκαιρίες (αρχή 3), ενεργό υποστήριξη για την εξεύρεση απασχόλησης (αρχή 4), υγιές, ασφαλές και κατάλληλα προσαρμοσμένο εργασιακό περιβάλλον και προστασία δεδομένων (αρχή 10) και πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες (αρχή 20). Στον ΕΠΚΔ αναφέρεται επίσης ότι τα άτομα με αναπηρία έχουν δικαίωμα σε εισοδηματική στήριξη που διασφαλίζει αξιοπρεπή διαβίωση, υπηρεσίες που τους επιτρέπουν να συμμετέχουν στην αγορά εργασίας και στην κοινωνία, και εργασιακό περιβάλλον προσαρμοσμένο στις ανάγκες τους (αρχή 17). Στο σχέδιο δράσης για τον ΕΠΚΔ της 4ης Μαρτίου 2021 καθορίζονται τρεις νέοι πρωταρχικοί στόχοι της ΕΕ που πρέπει να επιτευχθούν έως το 2030 με σκοπό την αύξηση της απασχόλησης και της συμμετοχής στην κατάρτιση, καθώς και τη μείωση του αριθμού των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού. Οι ηγέτες της ΕΕ επικρότησαν τους εν λόγω πρωταρχικούς στόχους στη διακήρυξη του Πόρτο και κατά τη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου τον Ιούνιο του 2021. Στο σχέδιο δράσης για τον ΕΠΚΔ αναγνωρίζεται επίσης η συμβολή των ατόμων με αναπηρία στην υλοποίηση των στόχων για το 2030, μεταξύ άλλων με την πρόταση νέου πρωταρχικού δείκτη για το χάσμα στην απασχόληση των ατόμων με αναπηρία στο πλαίσιο του κοινωνικού πίνακα αποτελεσμάτων.

3. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της έχουν προσχωρήσει στη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (UNCPRD). Ευρεία πλειονότητα των κρατών μελών έχει επίσης κυρώσει το προαιρετικό της πρωτόκολλο, το οποίο εγκρίθηκε στις 13 Δεκεμβρίου 2006 από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών. Στο άρθρο 27 της UNCPRD κατοχυρώνεται το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία να εργάζονται σε ισότιμη βάση με τα άλλα άτομα σε ανοικτή και χωρίς αποκλεισμούς αγορά εργασίας¹.
4. Η οδηγία 2000/78/EK θεσπίζει γενικό πλαίσιο για την καταπολέμηση των διακρίσεων για διάφορους λόγους, μεταξύ άλλων λόγω αναπηρίας, στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας, προκειμένου να υλοποιηθεί η αρχή της ίσης μεταχείρισης στα κράτη μέλη. Η διασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στην απασχόληση, η παροχή εύλογων προσαρμογών στην εργασία και η καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω αναπηρίας συνιστούν καίρια μέτρα για την προώθηση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς απασχόλησης για τα άτομα με αναπηρία.
5. Η οδηγία 2019/882 για την ευρωπαϊκή πράξη για την προσβασιμότητα, που θεσπίστηκε το 2019, απαιτεί την προσβασιμότητα ορισμένων προϊόντων και υπηρεσιών που διατίθενται στην ευρωπαϊκή αγορά, πράγμα που διευκολύνει την αυτόνομη διαβίωση των ατόμων με αναπηρία και καθιστά δυνατή τη δημιουργία κοινωνίας και αγοράς εργασίας με λιγότερους αποκλεισμούς.

---

¹ Η ερμηνεία του άρθρου 27 επεξηγείται στο γενικό σχόλιο αριθ. 8 σχετικά με το δικαίωμα στην εργασία και την απασχόληση, που δημοσιεύθηκε από την Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία στις 9 Σεπτεμβρίου 2022.

6. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει δεσμευτεί να δημιουργήσει Ένωση Ισότητας, στην οποία συμβάλλει σε μεγάλο βαθμό η στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία για την περίοδο 2021-2030, που ενέκρινε η Επιτροπή στις 3 Μαρτίου 2021. Η στρατηγική αυτή αποσκοπεί στη βελτίωση της ζωής των ατόμων με αναπηρία στην ΕΕ και πέραν αυτής, υποστηρίζοντας την εφαρμογή της UNCRPD, καθώς και των αρχών του ΕΠΚΔ. Αποσκοπεί επίσης στην προώθηση της πρόσβασης σε ποιοτικές και βιώσιμες θέσεις εργασίας και υποδεικνύει ότι η συμμετοχή στην απασχόληση είναι ο καλύτερος τρόπος να διασφαλιστεί η οικονομική αυτονομία και η κοινωνική ένταξη. Η στρατηγική καλεί τα κράτη μέλη, μεταξύ άλλων, να καθορίσουν, έως το 2024, στόχους για την αύξηση του ποσοστού απασχόλησης των ατόμων με αναπηρία και τη μείωση του χάσματος των ποσοστών απασχόλησης μεταξύ των ατόμων με αναπηρία και των ατόμων χωρίς αναπηρία, ώστε να επιτευχθεί ο πρωταρχικός στόχος απασχόλησης για το 2030 που προτείνεται στο σχέδιο δράσης για τον ΕΠΚΔ.
7. Στα συμπεράσματα που εξέδωσε τον Ιούνιο του 2021, το Συμβούλιο χαιρέτισε και προσυπέγραψε τη στρατηγική της Επιτροπής για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία για την περίοδο 2021-2030 και κάλεσε τα κράτη μέλη, μεταξύ άλλων, να συνεχίσουν να αναπτύσσουν και να επικαιροποιούν τις εθνικές στρατηγικές και πολιτικές τους για την υλοποίηση της UNCRPD, κατά περίπτωση σύμφωνα με τη στρατηγική.
8. Η δέσμη μέτρων για την απασχόληση των ατόμων με αναπηρία, μια εμβληματική πρωτοβουλία στο πλαίσιο της στρατηγικής για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία για την περίοδο 2021-2030, περιλαμβάνει σειρά μη νομοθετικών μέτρων (όπως κατευθυντήριες γραμμές και παραδείγματα θετικής δράσης), με στόχο τη βελτίωση των αποτελεσμάτων στην αγορά εργασίας για τα άτομα με αναπηρία. Καλύπτει έξι τομείς δράσης: ενίσχυση των δυνατοτήτων των υπηρεσιών απασχόλησης και ένταξης, προαγωγή των προοπτικών πρόσληψης μέσα από θετική δράση και καταπολέμηση των στερεοτύπων, μέριμνα για εύλογες προσαρμογές στην εργασία, διατήρηση των ατόμων με αναπηρία στην απασχόληση, πρόληψη αναπηριών που συνδέονται με χρόνιες ασθένειες, εξασφάλιση προγραμμάτων επαγγελματικής αποκατάστασης σε περίπτωση ασθενειών ή ατυχημάτων, και διερεύνηση ποιοτικών θέσεων εργασίας στο πλαίσιο της προστατευόμενης απασχόλησης και διόδων προς την ανοιχτή αγορά εργασίας.

ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΟΝΤΑΣ ΟΤΙ:

9. Υπάρχει σημαντικό χάσμα μεταξύ του ποσοστού απασχόλησης των ατόμων με αναπηρία και των ατόμων χωρίς αναπηρία (διαφορά 24,2 ποσοστιαίων μονάδων, 50,8 % για τα άτομα με αναπηρία έναντι 75 % για τα άτομα χωρίς αναπηρία²). Η κατάσταση είναι ακόμα χειρότερη για τις γυναίκες με αναπηρία, εκ των οποίων μόνο το 48,3 % απασχολείται, έναντι 53,9 % για τους άνδρες με αναπηρία³. Το ποσοστό ανεργίας των ατόμων με αναπηρία στην ΕΕ ανέρχεται στο 17,1 % έναντι 10,2 % για τα άτομα χωρίς αναπηρία, και το ποσοστό οικονομικής δραστηριότητας των ατόμων με αναπηρία ανέρχεται μόλις στο 61,0 % έναντι 82,3 % για τα άτομα χωρίς αναπηρία. Τα άτομα με αναπηρία αντιμετωπίζουν περισσότερες δυσκολίες στην εύρεση απασχόλησης και, συνεπώς, έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες να καταστούν μακροχρόνια άνεργα ή οικονομικά μη ενεργά άτομα. Όταν απασχολούνται, τα άτομα με αναπηρία εργάζονται συχνά σε προστατευόμενη απασχόληση και όχι στην ανοικτή αγορά εργασίας⁴ ή σε θέσεις εργασίας χαμηλότερης εξειδίκευσης, χαμηλότερα αμειβόμενες (όπως καταδεικνύεται από το μέσο ετήσιο μισθολογικό χάσμα της τάξης του 16 %) και λιγότερο ασφαλείς με πιο περιορισμένη πρόσβαση σε ευκαιρίες κατάρτισης, γεγονός που τα θέτει σε υψηλότερο κίνδυνο φτώχειας των εργαζομένων. Επιπλέον, η κρίση της COVID-19 έχει επηρεάσει δυσανάλογα τα άτομα με αναπηρία, εμποδίζοντας σε πολλές περιπτώσεις τη συμμετοχή τους στην αγορά εργασίας, για παράδειγμα λόγω ανεπαρκούς προσβασιμότητας των λύσεων τηλεργασίας.
10. Η προαγωγή της απασχόλησης των ατόμων με αναπηρία σε ποιοτικές θέσεις εργασίας είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση μιας εύρυθμης και χωρίς αποκλεισμούς αγοράς εργασίας. Υπό τις παρούσες συνθήκες δημογραφικής συρρίκνωσης, καθώς και ελλείψεων εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων, η αξιοποίηση του δυναμικού των ατόμων με αναπηρία συνιστά επίσης τρόπο για την επίτευξη υψηλότερου συνολικού ποσοστού απασχόλησης σύμφωνα με τον στόχο για την απασχόληση που ορίζεται στο σχέδιο δράσης για τον ΕΠΚΔ. Το γεγονός αυτό είναι επίσης σημαντικό στο πλαίσιο της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, οι οποίες προσφέρουν νέες ευκαιρίες απασχόλησης για άτομα με αναπηρία.

---

² Πηγή δεδομένων: Eurostat. Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2021): [European Comparative data on Europe 2020 \(Ευρωπαϊκά συγκριτικά δεδομένα για τη στρατηγική «Ευρώπη 2020»\)](#)

³ Πηγή δεδομένων: 2021 Gender Equality Index (Δείκτης για την ισότητα των φύλων, 2021), [Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων \(europa.eu\)](#)

⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή και Ομάδα υψηλού επιπέδου για τα άτομα με αναπηρία (2016): Όγδοη έκθεση της Ομάδας υψηλού επιπέδου της ΕΕ για τα άτομα με αναπηρία σχετικά με την εφαρμογή της σύμβασης του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία.

11. Για τα άτομα με αναπηρία η συμμετοχή στην αγορά εργασίας και η πρόσβαση σε ποιοτικές θέσεις εργασίας έχουν ιδιαίτερη σημασία ως μέσα κοινωνικής ένταξης και οικονομικής ανεξαρτησίας. Εντούτοις, τα άτομα με αναπηρία, και ειδικότερα οι γυναίκες, εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν διάφορα εμπόδια σε ό,τι αφορά την πρόσβαση στην ανοικτή αγορά εργασίας και τη διατήρηση επίσημης απασχόλησης. Τα εμπόδια αυτά αφορούν τόσο την πλευρά της ζήτησης (π.χ. διακρίσεις, στιγματισμός, παρανοήσεις όσον αφορά το κόστος προσαρμογής του χώρου εργασίας και παροχής εύλογων προσαρμογών, εσφαλμένες αντιλήψεις για την παραγωγικότητα, έλλειψη ενημέρωσης ή ευαισθητοποίησης σχετικά με τη διαθέσιμη στήριξη) όσο και την πλευρά της προσφοράς (π.χ. επίπεδο εκπαίδευσης και δεξιοτήτων, ανάγκη για εξατομικευμένη υποστήριξη, μεταξύ άλλων για την αναζήτηση εργασίας και τον φόβο στιγματισμού), καθώς και συγκυριακούς και θεσμικούς παράγοντες (διακρίσεις υπέρ ατόμων χωρίς αναπηρία, εμπόδια στην πρόσβαση σε ισότιμη βάση με τους άλλους, μεταξύ άλλων σε βασικές υπηρεσίες όπως οι μεταφορές, καθώς και στο δομημένο περιβάλλον και το ψηφιακό περιβάλλον, και αδυναμία των εργαζομένων με αναπηρία να διατηρήσουν την πρόσβαση σε επίδομα αναπηρίας ενώ απασχολούνται).
12. Τα άτομα με αναπηρία είναι μια πολύ ποικιλόμορφη και ετερογενής ομάδα. Ενίοτε αντιμετωπίζουν πολλαπλές μορφές διακρίσεων και ορισμένα έχουν περίπλοκες ανάγκες, που απαιτούν εξατομικευμένη προσέγγιση και υποστήριξη προσαρμοσμένη σε συγκεκριμένες μεμονωμένες καταστάσεις. Για την αντιστοίχιση ατόμων με τις κατάλληλες θέσεις εργασίας, είναι απαραίτητο να αξιολογηθούν οι ανάγκες κάθε ατόμου, μεταξύ άλλων σε ό,τι αφορά την αναπηρία του, τη στήριξη που χρειάζεται στον χώρο εργασίας, τις προοπτικές σταδιοδρομίας του, καθώς και τις ανάγκες τους ως προς την κοινωνική στήριξη. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει επίσης να δοθεί προσοχή στα άτομα που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, λαμβάνοντας υπόψη τη διάσταση της ισότητας των φύλων και τη διατομεακή διάσταση. Η εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς και οι κατάλληλες κοινωνικές υπηρεσίες, οι αποτελεσματικές υπηρεσίες απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένων της θετικής δράσης, των εύλογων προσαρμογών στον χώρο εργασίας, της επαγγελματικής αποκατάστασης και της προστατευόμενης απασχόλησης, αποτελούν σημαντικούς παράγοντες που συμβάλλουν στο να διασφαλιστεί ότι τα άτομα με αναπηρία μπορούν να έχουν πρόσβαση και να συμμετέχουν στην ανοικτή αγορά εργασίας.

13. Οι κοινωνικές υπηρεσίες θα πρέπει να χρησιμοποιούνται ως μέσο για την ενεργό ένταξη, καθώς η επαρκής πρόσβαση σε ποιοτικές, προσβάσιμες και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικές υπηρεσίες συνιστά βασική προϋπόθεση για την ενεργό συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στην αγορά εργασίας. Στα άτομα με αναπηρία θα πρέπει να παρέχονται εξατομικευμένες υπηρεσίες κοινωνικής ένταξης, όπως η παροχή συμβουλών, η καθοδήγηση από μέντορες, η κοινωνική εργασία, καθώς και η στήριξη, προκειμένου να υπερβούν τη δυσμενή κοινωνική τους κατάσταση, να ενισχύσουν την απασχολησιμότητά τους και να βρουν απασχόληση. Επιπλέον, θα πρέπει να διατίθενται εξατομικευμένα μέτρα και υπηρεσίες υποστήριξης, όπως υπηρεσίες προσωπικής βοήθειας, μεταφοράς και διερμηνείας, όταν χρειάζεται, με σκοπό τη διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης στην απασχόληση. Οι υπηρεσίες απασχόλησης θα πρέπει να παρέχουν στήριξη, όπως καθοδήγηση και παροχή συμβουλών, διαμεσολάβηση σε θέματα εργασίας, εργοθεραπευτική διάγνωση, επιμόρφωση και επαγγελματικό προσανατολισμό, καθώς και συνεργασία με εργοδότες και σχολεία, και ιδίως τους τοπικούς εργοδότες και τα τοπικά σχολεία που παρέχουν εκπαίδευση σε άτομα με αναπηρία. Είναι αναγκαία η συστηματική στήριξη της ανάπτυξης κοινωνικών υπηρεσιών και υπηρεσιών ένταξης, ώστε να διαθέτουν επαρκείς δυνατότητες και χρηματοδότηση.
14. Προκειμένου να βελτιωθούν τα αποτελέσματα των ατόμων με αναπηρία στην αγορά εργασίας, είναι αναγκαίο να προωθηθούν συνέργειες και η συνεργασία μεταξύ όλων των σχετικών υπηρεσιών, παρόχων και φορέων, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών υγείας και αποκατάστασης, των κοινωνικών υπηρεσιών, των υπηρεσιών απασχόλησης, των εργοδοτών, των κοινωνικών εταίρων, των ΜΚΟ, των οργανώσεων ατόμων με αναπηρία, των οργανώσεων ασθενών, των σχολείων και των δήμων. Η συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο είναι επίσης ιδιαίτερα σημαντική.
15. Η κοινωνική οικονομία συμπληρώνει τη δράση των κρατών μελών για την παροχή ποιοτικών κοινωνικών υπηρεσιών και, ως εκ τούτου, διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη διευκόλυνση της συμμετοχής των ατόμων με αναπηρία στην κοινωνία και την αγορά εργασίας. Οι κοινωνικές επιχειρήσεις, ειδικότερα, μπορούν να προωθήσουν την ενεργό συμμετοχή των πολιτών και αποτελούν εξαιρετικό παράδειγμα «οικονομίας στην υπηρεσία των ανθρώπων». Προσφέρουν ευκαιρίες αναβάθμισης δεξιοτήτων, υποστηρίζοντας με αυτόν τον τρόπο τα άτομα με αναπηρία στην προετοιμασία για την ανοικτή αγορά εργασίας και τη συμμετοχή τους σε αυτήν. Προκειμένου να προωθηθεί η συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στην αγορά εργασίας, είναι σημαντικό να προωθηθούν οι κοινωνικές επιχειρήσεις και να αξιοποιηθούν πλήρως οι δυνατότητές τους να ενεργούν ως γέφυρες μεταξύ της ποιοτικής προστατευόμενης απασχόλησης και της ανοικτής αγοράς εργασίας.

16. Η πρόσβαση στην ανοικτή αγορά εργασίας για τα άτομα με αναπηρία θα πρέπει να προωθηθεί με διάφορα μέσα, όπως οι χρηματοδοτικές συνεισφορές στους εργοδότες, οι φορολογικές εκπτώσεις, τα κίνητρα πρόσληψης και οι ποσοτώσεις. Πολλά κράτη μέλη έχουν θεσπίσει σύστημα ποσοτώσεων που υποχρεώνει τους εργοδότες είτε να προσλαμβάνουν ένα ελάχιστο ποσοστό ατόμων με αναπηρία είτε να υφίστανται χρηματική επιβάρυνση, π.χ. με τη μορφή χρηματικών ποινών. Η πρόκληση της διασφάλισης της αποτελεσματικότητας του συστήματος ποσοτώσεων έγκειται στην εξεύρεση ισορροπίας μεταξύ της παροχής κινήτρων στους εργοδότες να επωμιστούν το δυνητικό πρόσθετο κόστος της απασχόλησης ατόμων με αναπηρία και της χρηματικής επιβάρυνσης λόγω μη επίτευξης της ποσόστωσης. Οι προσλήψεις θα πρέπει επίσης να προωθούνται με την καταπολέμηση των στερεοτύπων και των εσφαλμένων αντιλήψεων, όπως όσων αφορούν τις διοικητικές δαπάνες, τις απουσίες και τις περιορισμένες επιδόσεις, καθώς και με την ενημέρωση των εργοδοτών σχετικά με τη διαθέσιμη στήριξη, με την προώθηση της ανταλλαγής ορθών πρακτικών, μέσω βραβείων πολυμορφίας κ.λπ. Η μετάβαση από την οικονομική αδράνεια στην απασχόληση θα πρέπει να υποστηρίζεται από συστήματα κοινωνικής ασφάλισης χωρίς αποκλεισμούς και δεν θα πρέπει να οδηγεί σε μείωση των επιδομάτων αναπηρίας που αντισταθμίζουν το επιπλέον κόστος διαβίωσης που συνδέεται με την αναπηρία.
17. Πρακτικές όπως η προσαρμογή των χώρων εργασίας και η οργάνωση του χρόνου εργασίας, π.χ. μέσω μερικής απασχόλησης, είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικές για την ένταξη των ατόμων με αναπηρία στην ανοικτή αγορά εργασίας. Καθ' όλη τη διάρκεια της πανδημίας της COVID-19, σημειώθηκε αύξηση των ευέλικτων μορφών εργασίας, ιδίως της τηλεργασίας. Οι πρακτικές αυτές, και γενικά η χρήση προσβάσιμων και συμπεριληπτικών λύσεων και εργαλείων ΤΠ, θα πρέπει να προωθούνται ως μέσο για την αξιοποίηση του δυναμικού των ατόμων με αναπηρία και τη συμβολή στη δημιουργία εργασιακών συνθηκών που ευνοούν περισσότερο την ισότιμη συμμετοχή τους. Οι εργοδότες, και ιδιαίτερα οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, θα πρέπει να υποστηρίζονται, όταν χρειάζεται, στις προσπάθειές τους να βελτιώσουν τις πρακτικές και την οργάνωση των εργασιών τους. Είναι σημαντικό οι εργοδότες να λαμβάνουν στήριξη, μεταξύ άλλων και οικονομική στήριξη, για την παροχή εύλογων προσαρμογών στον χώρο εργασίας, και στο σπίτι σε περίπτωση τηλεργασίας, και για την προμήθεια του απαραίτητου εξοπλισμού, όπως προσβάσιμα και συμπεριληπτικά εργαλεία επικοινωνίας, τεχνολογικές λύσεις και λογισμικό. Θα πρέπει επίσης να διασφαλίζονται κατάλληλες συνθήκες υγείας και ασφάλειας.

18. Είναι σημαντικό για τα άτομα με αναπηρία να έχουν πρόσβαση σε ολοκληρωμένες υπηρεσίες αποκατάστασης που υποστηρίζουν τη συμμετοχή τους στην αγορά εργασίας, συμβάλλουν στην πρόληψη ψυχολογικών προβλημάτων και κοινωνικού αποκλεισμού, υποστηρίζουν την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και προωθούν την ανάπτυξη δεξιοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών δεξιοτήτων. Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική και έγκαιρη παροχή των υπηρεσιών αυτών, είναι απαραίτητο να προωθούνται οι δεσμοί και οι συνέργειες μεταξύ των υπηρεσιών απασχόλησης και υγείας, των κοινωνικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών εργασιακής αποκατάστασης, μεταξύ άλλων με την καθιέρωση της εξατομικευμένης διαχείρισης περιπτώσεων. Τα αποτελέσματα της ολοκληρωμένης αποκατάστασης, που οδηγεί σε βελτιωμένες δυνατότητες εργασίας με σκοπό την εύρεση ποιοτικής απασχόλησης, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη πριν από τη λήψη αποφάσεων για τη χορήγηση σύνταξης αναπηρίας/ανικανότητας προς εργασία.
19. Ο κανονισμός για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+) επιδιώκει την προώθηση της ένταξης των ατόμων με αναπηρία στην κοινωνία σε ισότιμη βάση με τα άλλα άτομα και υποστηρίζει τις προσπάθειες των κρατών μελών για την εφαρμογή της UNCRPD. Επιπλέον, το ΕΚΤ+ αποσκοπεί στην προώθηση της απασχόλησης μέσω ενεργητικών παρεμβάσεων που καθιστούν δυνατή την ένταξη στην αγορά εργασίας, ιδίως για τη νεολαία, για μακροχρόνια ανέργους, για μειονεκτούσες ομάδες ή για οικονομικά μη ενεργά άτομα, καθώς και μέσω της προώθησης της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας. Το ΕΚΤ+ θα πρέπει επίσης να συμβάλει στην εξασφάλιση της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρίες με σκοπό τη βελτίωση της ένταξης στην απασχόληση, την εκπαίδευση και την κατάρτιση ενισχύοντας, ως εκ τούτου, την ένταξή τους σε όλους τους τομείς της ζωής.

20. Η διάσκεψη για την ένταξη των ατόμων με αναπηρία στην αγορά εργασίας, που διοργανώθηκε από την τσεχική Προεδρία στην Πράγα στις 20 και 21 Σεπτεμβρίου 2022, κατά την οποία η Επιτροπή δρομολόγησε την ευρωπαϊκή δέσμη μέτρων για την απασχόληση των ατόμων με αναπηρία, επιβεβαίωσε τη σημασία των έξι βασικών τομέων της δέσμης. Οι συμμετέχοντες τόνισαν ότι είναι σημαντικό να αυξηθεί ο αριθμός των ατόμων με αναπηρία στην αγορά εργασίας. Υπογράμμισαν επίσης, μεταξύ άλλων, την ανάγκη παροχής ευκαιριών επαγγελματικής κατάρτισης στα άτομα με αναπηρία, με έμφαση στις ψηφιακές δεξιότητες, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης ψηφιακών τεχνολογιών. Από τις συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάσκεψη προκύπτει σαφώς ότι θα πρέπει να αναγνωριστεί η ποικιλομορφία των αναγκών των ατόμων με αναπηρία και θα πρέπει να υπάρξει κατάλληλη μέριμνα για την παροχή κινήτρων στα άτομα αυτά. Τα μέτρα που προβλέπονται στη δέσμη απευθύνονται πρωτίστως στους εργοδότες. Η διάσκεψη επιβεβαίωσε, ως εκ τούτου, ότι είναι σημαντικό να υποστηριχθούν οι εργοδότες της ανοικτής αγοράς στις προσπάθειές τους να προσλάβουν και να διατηρήσουν άτομα με αναπηρία. Παράλληλα, πρέπει να αναγνωριστεί και να προωθηθεί ο ρόλος των εργοδοτών στην προστατευόμενη αγορά εργασίας, καθώς και των κοινωνικών επιχειρήσεων, στη στήριξη της σταδιακής ένταξης και της μετάβασης στην ανοικτή αγορά εργασίας.
21. Τα παρόντα συμπεράσματα βασίζονται σε προηγούμενες εργασίες και πολιτικές δεσμεύσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου, της Επιτροπής και αρμόδιων φορέων στον τομέα αυτόν, καθώς και στα έγγραφα που περιλαμβάνονται στο παράρτημα.

**ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΛΕΙ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ,
ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΘΝΙΚΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ, ΚΑΙ ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ΤΙΣ
ΕΘΝΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ:**

22. Να εφαρμόσουν τις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές και δράσεις που περιλαμβάνονται στη δέσμη μέτρων για την απασχόληση των ατόμων με αναπηρία, που υποβλήθηκε από την Επιτροπή σε συνεργασία με την πλατφόρμα για την αναπηρία και τους κοινωνικούς εταίρους, και να υποστηρίξουν, όπου χρειάζεται, την εφαρμογή του σχεδίου δράσης για την κοινωνική οικονομία, που παρουσιάστηκε στις 9 Δεκεμβρίου 2021.
23. Να αναπτύξουν μεθόδους διαχείρισης περιπτώσεων για τη στήριξη των ατόμων με αναπηρία στην πορεία τους προς την ανοικτή αγορά εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της στενής συνεργασίας μεταξύ των υπηρεσιών απασχόλησης, των οργανώσεων ατόμων με αναπηρία, των υπηρεσιών υγείας, των φορέων κοινωνικής ασφάλισης, των κοινωνικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών επαγγελματικής αποκατάστασης.
24. Να υποστηρίξουν μέτρα για τη διασφάλιση της πρόληψης των κινδύνων για τα άτομα με αναπηρία στον χώρο εργασίας, ιδίως στον τομέα της υγείας και της ασφάλειας, και κάθε μορφής διακρίσεων ή εκμετάλλευσης.
25. Να αξιοποιήσουν το δυναμικό των κοινωνικών επιχειρήσεων που διαθέτουν εμπειρογνομosύνη στην ενσωμάτωση και τον συνδυασμό κοινωνικών και επιχειρηματικών προσεγγίσεων με σκοπό τη στήριξη της ένταξης των ατόμων με αναπηρία στην αγορά εργασίας.
26. Να δημιουργήσουν και να ενισχύσουν δίκτυα περιφερειακής συνεργασίας με τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων μερών και των φορέων που εμπλέκονται στην απασχόληση των ατόμων με αναπηρία.
27. Να αναπτύξουν αποδοτικά και αποτελεσματικά συστήματα και κίνητρα για να ενθαρρύνουν τους εργοδότες στην ανοικτή αγορά εργασίας να απασχολούν άτομα με αναπηρία και, ως εκ τούτου, να μειώσουν το μισθολογικό χάσμα μεταξύ των ατόμων με αναπηρία, με παράλληλο σεβασμό της αυτονομίας των κοινωνικών εταίρων.

28. Να προωθήσουν και να υποστηρίξουν την απασχόληση των ατόμων με αναπηρία στον δημόσιο τομέα, μεταξύ άλλων με τη διασφάλιση προσβάσιμων χώρων εργασίας χωρίς αποκλεισμούς.
29. Να υποστηρίξουν την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση των ατόμων με αναπηρία, λαμβάνοντας υπόψη την τεχνολογική πρόοδο στην ανάπτυξη των ψηφιακών δεξιοτήτων τους.
30. Να προωθήσουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων προσβασιμότητας από τους επαγγελματίες του ψηφιακού τομέα, προκειμένου να καταστούν τα ψηφιακά προϊόντα και οι σχετικές υπηρεσίες προσβάσιμα (-ες) για τα άτομα με αναπηρία, με αποτέλεσμα τη δημιουργία πιο συμπεριληπτικών χώρων εργασίας.
31. Να εξετάζουν τακτικά το ενδεχόμενο (εκ νέου) αξιολόγησης των αποτελεσμάτων της ολοκληρωμένης αποκατάστασης των ατόμων με αναπηρία όσον αφορά την ικανότητα εργασίας τους πριν από τη χορήγηση, ενδεχομένως, συντάξεων αναπηρίας/ανικανότητας, μεταξύ άλλων και για τα άτομα που εργάζονται.
32. Να διευκολύνουν τη μετάβαση των ατόμων με αναπηρία από την κοινωνική και επαγγελματική αποκατάσταση στην αγορά εργασίας, μεταξύ άλλων με τη δημιουργία συστήματος που ανταποκρίνεται στις ατομικές ανάγκες για τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας και την εργασιακή αποκατάσταση.
33. Να προωθήσουν τη χρήση όλων των διαθέσιμων εργαλείων, ιδίως του επαγγελματικού προσανατολισμού, της αξιολόγησης της ικανότητας εργασίας και της κατάρτισης σχετικά με τις εύλογες προσαρμογές, για τον εντοπισμό των συγκεκριμένων αναγκών των ατόμων με αναπηρία με σκοπό τη διευκόλυνση της απασχόλησής τους στην ανοικτή αγορά εργασίας.
34. Να επιδιώξουν να διασφαλίσουν ότι οι πολιτικές κοινωνικής προστασίας συμβάλλουν αποτελεσματικά στη διευκόλυνση της απασχόλησης των ατόμων με αναπηρία, μεταξύ άλλων, όπου ενδείκνυται, με την αντιστάθμιση του πρόσθετου κόστους που συνδέεται με την αναπηρία ακόμα και για τα άτομα που εργάζονται, παρέχοντας παράλληλα αξιοπρεπές βιοτικό επίπεδο και όλη την αναγκαία στήριξη σε όσους βρίσκονται και θα παραμείνουν εκτός της αγοράς εργασίας.

35. Να αξιοποιήσουν τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ, ιδίως το ΕΚΤ+, για να υποστηρίξουν την ένταξη των ατόμων με αναπηρία στην αγορά εργασίας, π.χ. με τη βελτίωση της προσβασιμότητας και της συμπεριληπτικότητας των υπηρεσιών απασχόλησης και επαγγελματικού προσανατολισμού και με την προώθηση ολοκληρωμένων οδών για την ένταξη των ατόμων με αναπηρία στην αγορά εργασίας.
36. Να εξετάσουν πολιτικές σε όλους τους τομείς που καλύπτει η στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία για την περίοδο 2021-2030, προκειμένου να υποστηρίξουν την υλοποίηση των εκκλήσεων προς τα κράτη μέλη που περιλαμβάνονται σε αυτήν. Οι εκκλήσεις αυτές αφορούν:
- τον καθορισμό, έως το 2024, στόχων για την αύξηση του ποσοστού απασχόλησης των ατόμων με αναπηρία και τη μείωση του χάσματος των ποσοστών απασχόλησης μεταξύ των ατόμων με αναπηρία και των ατόμων χωρίς αναπηρία, ώστε να επιτευχθεί ο ενωσιακός πρωταρχικός στόχος απασχόλησης για το 2030 που προτείνεται στο σχέδιο δράσης για την εφαρμογή του ΕΠΚΔ,
  - την ενίσχυση των δυνατοτήτων των υπηρεσιών απασχόλησης για τα άτομα με αναπηρία και τη βελτίωση της συνεργασίας με κοινωνικούς εταίρους και οργανώσεις ατόμων με αναπηρίες για τον σκοπό αυτό·
  - τη διευκόλυνση της αυτοαπασχόλησης και της επιχειρηματικότητας, μεταξύ άλλων για άτομα με νοητική και ψυχοκοινωνική αναπηρία, μέσα από την παροχή στήριξης σχετικά με νομικά και επιχειρηματικά θέματα, μεταξύ άλλων με τη χρήση κονδυλίων της ΕΕ,
  - τον καθορισμό στόχων για τη συμμετοχή ενηλίκων με αναπηρία στη μάθηση με σκοπό την αύξηση της συμμετοχής τους, και την εξασφάλιση ότι οι εθνικές στρατηγικές για τις δεξιότητες καλύπτουν τις ειδικές ανάγκες των ατόμων με αναπηρία, ώστε να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων που ορίζονται στο θεματολόγιο δεξιοτήτων και στο σχέδιο δράσης για τον ΕΠΚΔ.
37. Να συμβάλουν στην εφαρμογή και τη διάδοση, κατά περίπτωση, των παραδοτέων της δέσμης μέτρων για την απασχόληση των ατόμων με αναπηρία σε εθνικό επίπεδο και μεταξύ όλων των σχετικών φορέων, προκειμένου να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπος της εν λόγω πρωτοβουλίας.

ΚΑΛΕΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

38. Να εξακολουθήσει να παρακολουθεί την κατάσταση των ατόμων με αναπηρία στους τομείς της απασχόλησης, της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, επίσης στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις γυναίκες με αναπηρία και, στο μέτρο του δυνατού, στα άτομα που αντιμετωπίζουν πολλαπλές μορφές διακρίσεων.
39. Να υποστηρίζει και να παρακολουθεί την υλοποίηση των πρωτοβουλιών που προβλέπονται στη δέσμη μέτρων για την απασχόληση των ατόμων με αναπηρία.
40. Να υποστηρίζει και να παρακολουθεί την εφαρμογή των σχετικών μέτρων που προβλέπονται στο σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία τα οποία εμπίπτουν στην αρμοδιότητά της.
41. Να υποστηρίζει και να διευκολύνει την αμοιβαία μάθηση και την ανταλλαγή ορθών πρακτικών στον τομέα της ένταξης των ατόμων με αναπηρία στην αγορά εργασίας.
42. Μέσω υφιστάμενων προγραμμάτων, να υποστηρίζει την εκπαίδευση και κατάρτιση των ατόμων με αναπηρία, ιδίως στον τομέα της ψηφιοποίησης.
43. Να συμβάλει στη διάδοση των πρακτικών εργαλείων και κατευθυντήριων γραμμών της δέσμης μέτρων για την απασχόληση των ατόμων με αναπηρία.

44. Να εξακολουθήσει να υποστηρίζει τις εργασίες της πλατφόρμας για την αναπηρία, προκειμένου να διευκολύνει την εφαρμογή της στρατηγικής για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και να προωθήσει ανταλλαγές μεταξύ όλων των ενδιαφερόμενων μερών σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

ΚΑΛΕΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ (EMCO) ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ (SPC):

45. Να εξακολουθήσουν να λαμβάνουν υπόψη τον τομέα της ένταξης των ατόμων με αναπηρία κατά την παρακολούθηση της απασχόλησης και της κοινωνικής ανάπτυξης στην ΕΕ, σε συνεργασία με την Επιτροπή.
-

Έγγραφα αναφοράς

1. Διοργανικό έγγραφο της ΕΕ

Ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων

https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/social-summit-european-pillar-social-rights-booklet_el.pdf

Ευρωπαϊκή Σύνοδος Κορυφής για την Ένταξη 2020: [Δήλωση των εκπροσώπων των κρατών μελών της ΕΕ για τα συμφέροντα των ατόμων με αναπηρία.](#)

Σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων (6649/21 + ADD 1 + ADD 2)

Οικοδόμηση μιας οικονομίας στην υπηρεσία των ανθρώπων: σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία (14890/21 + ADD 1)

2. Νομοθεσία της ΕΕ

Οδηγία 2000/78/ΕΚ, της 27ης Νοεμβρίου 2000, για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία (ΕΕ L 303 της 2.12.2000, σ. 16).

Οδηγία (ΕΕ) 2019/882 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, σχετικά με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας προϊόντων και υπηρεσιών. (ΕΕ L 151 της 7.6.2019, σ. 70)

Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17.)

3. Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Απόφαση του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με τη σύναψη, από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες·

Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία 2021-2030 (9749/1/21 REV 1)

Συμπεράσματα του Συμβουλίου για την ενίσχυση της εφαρμογής του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (6795/21)

Συμπεράσματα του Συμβουλίου [για τη βελτίωση της απασχόλησης των ατόμων που βρίσκονται σε ευάλωτη θέση στην αγορά εργασίας](#)· (14646/19)

[Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την πρόσβαση των ατόμων με αναπηρίες στον αθλητισμό](#). (EE L 192 της 7.6.2019, σ. 18)

Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομία της ευημερίας (13432/19)

Συμπεράσματα του Συμβουλίου με θέμα «Στήριξη της εφαρμογής της ευρωπαϊκής στρατηγικής για τα άτομα με αναπηρία 2010-2020» (11843/11).

4. Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Ανακοίνωση της Επιτροπής [COM (2010) 636 final]: [Ευρωπαϊκή στρατηγική για την αναπηρία 2010-2020](#).

Επιτροπή [SWD(2020) 291 final]: [Evaluation of the European Disability Strategy 2010-2020](#) (Αξιολόγηση της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την αναπηρία 2010-2020).

Ανακοίνωση της Επιτροπής [COM (2021) 101 final]: [Ένωση ισότητας: στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία 2021-2030](#).

Ανακοίνωση της Επιτροπής: Οικοδόμηση μιας οικονομίας στην υπηρεσία των ανθρώπων: σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία (2021)

Σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων (6649/21 + ADD 1 + ADD 2)

5. Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ψήφισμά του ΕΚ για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία υπό το πρίσμα της UNCRPD

6. Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών

Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία: ψήφισμα που εξέδωσε η Γενική Συνέλευση, 24 Ιανουαρίου 2007, A/RES/61/106, διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://www.refworld.org/docid/45f973632.html>
